

بررسی تطبیقی تحولات آوایی دو گویش سمنانی و سرخه‌ای

یومیه عربیان*

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد دانشگاه سمنان

فهیمة حسینیان

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد دانشگاه سمنان

چکیده

زبان، پیوسته در میان دو محور تاریخ و جغرافیا، دستخوش نوسان و تغییر بوده و هست. گویش‌های منطقه کومش، نیز به عنوان شاخه‌هایی از درخت پُربُرج و بار زبان فارسی بنا بر خصالت ذاتی پدیده‌های زبانی، در بستر تاریخ دستخوش دگرگونی بسیار شده‌اند. تحولات آوایی دو گویش سمنانی و سرخه‌ای همچون حذف مصوت‌ها و هجاهای پایانی، جانشین‌سازی آواگروه‌ها، حذف یا تبدیل واج‌ها، قلب و...، گاه منطبق بر قواعد آوایی فارسی و گاه به شیوه‌های دیگر بوده است. همچنین تفاوت‌هایی در چگونگی دگرگونی‌های آوایی به ویژه در حوزه مصوت‌ها در این دو گویش دیده می‌شود. وجود شباهت‌ها و تفاوت‌ها در نحوه دگرگونی‌ها بین این دو گویش به عنوان زیرشاخه‌های پارتی فارسی میانه با شاخه پهلوی، در کنار بررسی مقایسه‌ای تحولات آوایی زبان باستانی، می‌تواند رهگشای رسیدن به شکل احتمالی پارتی کهن باشد.

کلیدواژه گویش سمنانی، گویش سرخه‌ای، تحولات آوایی، فارسی

باستان، فارسی میانه.